

Шелехов К.В.

к.т.н., доцент НТУУ «КПІ»

Заболотна О.Ю.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

СТРАХУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

В статті досліджено теоретичні основи управління фінансовими ризиками підприємства, проаналізовано процес управління фінансовими ризиками підприємства, внесено пропозиції щодо вибору ефективного інструменту для нейтралізації фінансових ризиків в діяльності підприємства.

Ключові слова: фінансовий ризик, оцінка фінансового ризику, управління фінансовими ризиками, страхування.

Вступ. Система ринкових відносин об'єктивно зумовлює існування ризиків в усіх сферах господарської діяльності. Відсутність повної інформації, існування протидіючих тенденцій, елементи випадковості та інші економічні умови господарювання обумовлюють важко-прогнозованість процесу управління, оскільки більшість управлінських рішень підприємства приймається в умовах невизначеності та ризику [1]. Повністю уникнути ризиків в господарській діяльності підприємства неможливо, отже ними необхідно свідомо керувати, пам'ятаючи про те, що всі ризики взаємопов'язані і їх рівень постійно змінюється під впливом динамічного оточення. Пошук ефективних підходів до управління ризиками став одним з актуальних та важливих напрямків розвитку сучасної економічної науки. Одним з шляхів підвищення ефективності системи управління та нейтралізації фінансових ризиків підприємства виступає такий метод як страхування. Цьому питанню були присвячені роботи таких авторів: В. Д. Базилевич, О. Д. Вовчак, Т. В. Яворська, В. Й. Плиса, Н. О. Довгошея.

Постановка задачі. Мета даної роботи: розробити пропозиції щодо підвищення ефективності системи управління фінансовими ризиками діяльності підприємства ЗАТ «Фабрика нетканих матеріалів «Текстиль Люкс».

Для досягнення визначеної мети було поставлено задачу використовуючи теорію управління фінансовими ризиками підприємства, проаналізувати процес управління фінансовими ризиками та внести пропозиції щодо вибору ефективного інструменту для мінімізації і нейтралізації фінансових ризиків в господарській діяльності підприємства ЗАТ «Фабрика нетканих матеріалів «Текстиль Люкс».

Результати дослідження. Враховуючи специфіку діяльності підприємства, можна виділити такі основні фінансові ризики, які виникають в комерційній діяльності ЗАТ «Текстиль Люкс»:

– ризик неплатежу (несвоєчасного платежу) покупців та фінансових контрагентів;

– ризик неплатоспроможності підприємства та його банкрутства.

Для даного підприємства ЗАТ «Текстиль Люкс» процес управління фінансовими ризиками може бути представлений як послідовність етапів: ідентифікація → квантифікація → вибір інструментів управління ризиком → реалізація процесу управління → мінімізація ризику → контроль.

В системі методів управління фінансовими ризиками підприємства основна роль належить внутрішнім механізмам їх нейтралізації.

Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків являють собою систему методів мінімізації їх негативних наслідків, які обираються і здійснюються в рамках самого підприємства.

Основним об'єктом використання внутрішніх механізмів нейтралізації являються, як правило всі види допустимих фінансових ризиків, значна частина ризиків критичної групи, а також не страховані катастрофічні ризики, якщо вони приймаються підприємством в силу об'єктивної необхідності. В сучасних умовах внутрішні механізми нейтралізації охоплюють переважно частину фінансових ризиків підприємства [2].

Перевагою використання внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків є високий ступінь альтернативності управлінських рішень, що приймаються, не залежних, як правило, від інших суб'єктів господарювання. Вони виходять із конкретних умов здійснення фінансової діяльності підприємства і його фінансових можливостей, дозволяють в найбільшому ступені врахувати вплив внутрішніх факторів на рівень фінансових ризиків в процесі нейтралізації їх негативних наслідків.

Основні методи системи внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків: уникнення ризику, лімітування концентрації ризику, хеджування, диверсифікація, розподіл ризиків, самострахування, інші методи внутрішньої нейтралізації фінансових ризиків.

Конкретні методи і прийоми, що використовуються при ухваленні рішень в умовах ризику, в значній мірі залежать від специфіки діяльності підприємства, стратегії досягнення поставленої мети, від конкретної ризикової ситуації тощо.

Страхування фінансових ризиків спрямовано на забезпечення власного або зовнішнього відшкодування матеріального збитку, який проявляється внаслідок їх настання. Можна різними способами забезпечувати безперервність процесу відтворення та максимальну фінансову стійкість економічних суб'єктів, але як засвідчує зарубіжний досвід саме страхування є найбільш ефективним [2].

Дослідження показали, що для даного підприємства в якості інструменту нейтралізації фінансових ризиків ефективним є використання страхування у вигляді самострахування або комерційного страхування [2, 3].

Під самострахуванням слід розуміти створення спеціалізованого грошового резервного фонду з метою фінансового покриття наперед обумовлених ймовірних збитків в суб'єкта господарювання.

Напрямок нейтралізації фінансових ризиків, як самострахування, базується на резервуванні підприємством частини фінансових ресурсів, які дозволяють побороти негативні фінансові наслідки за тими фінансовими операціями, за якими ці ризики не пов'язані з діями контрагентів [3]. Основними формами цього напрямку нейтралізації фінансових ризиків є:

- формування резервного (страхового) фонду підприємства. Він створюється відповідно до вимог законодавства та статуту підприємства. На його формування спрямовується не менше 5 % суми прибутку, отриманого підприємством в звітному періоді;

- формування цільових резервних фондів. Прикладом такого формування можуть служити фонд страхування цінного ризику (на період тимчасового погіршення кон'юнктури ринку); фонд уцінки товарів на підприємствах торгівлі; фонд погашення безнадійної дебіторської заборгованості за кредитними операціями підприємства і т.п. Перелік таких фондів, джерела їх формування і розміри відрахувань в них визначаються статутом підприємства та іншими внутрішніми нормативами;

- формування системи страхових запасів матеріальних і фінансових ресурсів за окремими елементами обігових коштів підприємства. Такі страхові запаси створюються з грошових активів, сировини, матеріалів, готової продукції. Розмір потреби в страхових запасах за окремими елементами обігових коштів встановлюються в процесі їх нормування;

- нерозподілений залишок прибутку, отриманий в звітному періоді. До його розподілу він може розглядатися як резерв фінансових ресурсів, що направляються в необхідному випадку на ліквідацію негативних наслідків окремих фінансових ризиків.

Зовнішнє страхування фінансових ризиків із залученням страхової компанії передбачає передачу фінансового ризику суб'єкта господарювання за певну плату (страхову премію) на утримання спеціалізованої фінансової установи страхової компанії. За такого варіанту джерелом покриття збитків суб'єкта господарювання в результаті настання несприятливих умов (страхового випадку) є фінансові ресурси страхової компанії.

Страхові компанії по-різному підходять до визначення складу фінансових ризиків. Правила страхування фінансових ризиків страхових компаній включають наступні ризики:

- невиконання контрагентом страхувальника своїх договірних зобов'язань (унаслідок аварії або катастрофи на місці виконання зобов'язань, пожежі, стихійного лиха, протиправних дій третіх осіб, банкрутства контрагента);

- недотримання умов і термінів виконання контрагентом страхувальника фінансових зобов'язань за угодою

- недотримання контрагентом термінів по установці і налагодці машин, устаткування;
- неплатоспроможності позичальника при наданні товарного кредиту;
- неплатоспроможності покупця при продажу устаткування на умовах відстрочення платежу;
- відстрочки боргового платежу;
- неотримання платних послуг за угодою, укладеною з організацією, що надає послуги та інше [4].

Висновки. З вищесказаного можна стверджувати, що для даного підприємства в якості інструменту нейтралізації фінансових ризиків ефективним є використання страхування. Дотримуючись вказаних вище пропозицій щодо підвищення ефективності управління ризиковими фінансовими рішеннями, підприємство ЗАТ «Текстиль Люкс» зможе мінімізувати та нейтралізувати наслідки прояву більшості наявних фінансових ризиків і їхній вплив на результати реалізації перспективних фінансових проектів в розвитку підприємства.

Список використаних джерел

1. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. / Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К: Знання, 2005. – 485 с.
2. Базилевич В.Д. Страхова справа / Базилевич В.Д., Базилевич К.С. 4-те вид., перероб. і доп. – К: Знання, 2005. – 351 с.
3. Таркуцяк А.О. Страхові послуги. Навч. посібник. Таркуцяк А.О. – К: В-во Європейського університету, 2004. – 579 с.
4. Клапків М.С. Страхування фінансових ризиків: Клапків М.С. Монографія - Тернопіль, Карт-бланш – 2002 - 570с.

Шелехов К.В.

к.т.н., доцент НТУУ «КПІ»

Заболотная О.Ю.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

СТРАХОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ НЕЙТРАЛИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РИСКОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье исследованы теоретические основы управления финансовыми рисками предприятия, проанализирован процесс управления финансовыми рисками предприятия, внесены предложения по выбору эффективного инструмента для нейтрализации финансовых рисков в деятельности предприятия.

Ключевые слова: финансовый риск, оценка финансового риска, управления рисками, страхование.

Shelekhov K.V.

Candidate of Engineering, assistant professor NTUU «KPI»

Zabolotna O.Y.

Student NTUU «KPI»

INSURANCE AS AN INSTRUMENT FOR NEUTRALIZING FINANCIAL RISKS OF ENTERPRISE

The paper investigates the theoretical foundations of financial risk management company, analyzes the process of financial risk management company, made suggestions on choosing an effective tool for neutralizing the financial risks in the enterprise.

Keywords: financial risk, assessment of financial risk, financial risk management and insurance.

Шульгіна Л.М.

к.е.н., проф., проф. ФММ НТУУ «КПІ»

Колайдо О.О.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО МАРКЕТИНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

У статті викладено теоретичні засади міжнародного маркетингу як ключового фактора розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств, визначено місце міжнародного маркетингу в системі бізнесу та проаналізовані відмінності між внутрішнім і міжнародним маркетингом.

Ключові слова: міжнародний маркетинг, внутрішній маркетинг, принципи маркетингової діяльності, функції маркетингу.

Вступ. Економічна інтеграція та взаємозалежність суб'єктів підприємництва у світі досягли безпрецедентних масштабів. Внаслідок цього економіка в умовах глобалізації не може функціонувати без міжнародної співпраці. Підвищити ефективність ринкових обмінів покликаний міжнародний маркетинг.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне обґрунтування та визначення особливостей міжнародної маркетингової діяльності економічних суб'єктів в умовах інтенсифікації їх зовнішньоекономічної діяльності та аналіз відмінностей між внутрішнім та міжнародним маркетингом.

Результати дослідження. Серед найбільш відомих досліджень з обраної теми потрібно виділити роботи Г. Багієва, Б. Берман, Д. Аакера, Т. Амблера, Дж. Грехема, С. Джейн, Г. Амстронга, В. Вонга, Д. Сондерса, Ф. Котлера, М. Портера, Д. Хаси, Н. Мбісеєвої, С. Нкіфорової, Х. Хеннесея та ін. Науковці